

ЗВЕЗДАН ОПАЧИЋ

НА ПУТУ ЗА
АРМАГЕДОН

РАТ У УКРАЈИНИ

Издавач
Кључ издаваштво
www.kljuczidavastvo.rs

Предговор
Проф. др Драган Петровић, научни саветник

Рецензији
Проф. др Митар Ковач (генерал-мајор у пензији)
Редовни проф. др Мирослав Младеновић (пуковник у пензији)

Прелом
Иван Живковић

Дизајн корица
Петар Опачић м.арх

Илустрације корица
@gybar

Лектура
Љиљана Звекић

Тираж
1.000

Штампа:
ARTPRINT MEDIA ДОО, Нови Сад

Copyright © 2024, Звездан Опачић

ISBN: 978-86-82198-20-8

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
341.31(477)»2024»
ОПАЧИЋ, Звездан

На путу за Армагедон : рат у Украјини / Звездан Опачић. - Београд
: Кључ издаваштво, 2024 (Нови Сад : Артпринт медиа). - 408 стр. :
илустр. ; 21 cm

Ауторова слика. - Тираж 1.000. - Биографски подаци о аутору: стр.
407. - Библиографија.

ISBN 978-86-82198-20-8

а) Украина -- Рат -- 2024

COBISS.SR-ID 145909257

ЗВЕЗДАН ОПАЧИЋ

НА ПУТУ ЗА АРМАГЕДОН

РАТ У УКРАЈИНИ

„Милос̄тӣ и истӣна сре̄шће се, ѿ̀рава и мир ѿ̀љубиће се.
Истӣна ће никну̀ти из земље и ѿ̀рава ће с неба ѿ̀роникну̀ти.
И Гос̄од ће да̀ти добро, и земља наша да̀ће ѿ̀лод свој.
Правда ће ѿ̀ред њим ићи, и ѿ̀с̄тавиће на ѿ̀утӣ с̄тоје своје.”

(ПСАЛАМ 84)

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	11
ЗАБЕЛЕШКА ЗА ЧИТАОЦА	21
1. ГЕНЕЗА РУСКО-УКРАЈНСКОГ СУКОБА.....	25
ХАНТИНГТОНОВ „СУКОБ ЦИВИЛИЗАЦИЈА”	31
ФОРМИРАЊЕ УКРАЈНСКОГ ИДЕНТИТЕТА И УКРАЈИНЕ	38
„ПАРАЛЕЛА” У РЕШАВАЊУ РУСКОГ И СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ПИТАЊА	46
КОНВЕРТИТСТВО НА „РАСЕДНИМ ЛИНИЈАМА”	51
ГЕОСТРАТЕШКИ КОНЦЕПТ БЖЕЖИНСКОГ.....	55
ДУГИНОВА ИДЕЈА НОВЕ ИМПЕРИЈАЛНОСТИ РУСИЈЕ.....	62
„ДРУГО ВРЕМЕ СМУТЊЕ” У РУСИЈИ	67
ИНСТРУМЕНТАЛИЗАЦИЈА УКРАЈИНЕ.....	73
2. УКРАЈИНСКА ПОЛИТИЧКА КРИЗА.....	77
ДРЖАВНИ УДАР У КИЈЕВУ	83
„РУСКО ПРОЛЕЋЕ”	90
АНЕКСИЈА КРИМА КАО ИСПРАВЉАЊЕ ИСТОРИЈСКЕ НЕПРАВДЕ.....	94
„Паралела” између Крима и њзв. Косова	96
„ИЗДАЈА РУСКОГ ПРОЛЕЋА” ИЛИ ПРИХВАТАЊЕ РЕАЛНОСТИ.....	107
МАСАКР У ОДЕСИ	111
ГРАЂАНСКИ (ОСВАЈАЧКИ) РАТ НА ЈУГОИСТОКУ УКРАЈИНЕ	114

ПРОТИВРЕЧНОСТИ МИНСКИХ СПОРАЗУМА.....	119
(НЕ)ЕФИКАСНОСТ РУСКЕ СТРАТЕГИЈЕ ПРЕМА УКРАЈИНИ.....	123
СПИРАЛА НАСИЉА ЈЕ НАСТАВЉАНА	126
„НЕКОЛИКО МИНУТА ДО НОВЕ ЕПОХЕ...”	131
3. (БЕЗ)ПРАВНИ ОСНОВ РУСКЕ ВОЈНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ	135
ДЕФИНИЦИЈЕ АГРЕСИЈЕ	137
„ПАРАЛЕЛА” СА АГРЕСИЈОМ НАТО-а НА СРЈ	140
„БУДИМПЕШТАНСКИ МЕМОРАНДУМ”	145
УТИЦАЈ НЕОНАЦИЗМА У УКРАЈИНИ НА ОДНОСЕ СА РУСИЈОМ.....	148
4. СПЕЦИЈАЛНА ВОЈНА ОПЕРАЦИЈА.....	161
СТРАТЕГИЈСКО ПРЕТИЦАЊЕ И БЛОКАДА МАРИУПОЉА	166
<i>Руска обмана</i>	170
<i>Главни њравац руској најада</i>	172
<i>Посијојаносиј украинској ошйора</i>	175
<i>Пријреме за друју ейају</i>	178
РАТНА СРЕЂА ЈЕ ПРЕВРТЉИВА	180
<i>Пад Мариујоља и бијка за „Дондаски лук”</i>	180
<i>Руски њораз</i>	188
<i>Украјински конијранайад у Харковској области</i>	189
<i>Елиминација руској мосијодбрана код Херсона</i>	195
<i>Руска њобед</i> у бици за Бахмуј/Аријјомовск	202
ИНДИКАТОРИ ПРЕОКРЕТА У РАТУ	212
<i>Слом украинској конијранайада</i>	212
<i>Ефикасности руске „активне одбране”</i>	225
КАРАКТЕРИСТИКЕ БОРБЕНИХ ДЕЈСТАВА.....	232
<i>Ошйије карактиеристике</i> <i>Специјалне војне операције</i>	235
<i>Обавештајна делатности</i>	241

<i>Оклойна и њрошйивоклойна дејсйва</i>	246
<i>Пешадијска и њрошйивешадијска дејсйва</i>	250
<i>Артиљеријско-ракетна дејсйва и њрошйивдејсйва</i>	254
<i>Бесшйилојне лејтелице</i>	258
<i>Прошйивваздухойловна одбрана</i>	268
<i>Радиоелектронска борба</i>	271
<i>Анѡжовање зайадних земаља</i> <i>у војној њодрици Украјини</i>	275
<i>Резиме</i>	280

5. ФАКТОРИ УТИЦАЈА НА СПЕЦИЈАЛНУ ВОЈНУ ОПЕРАЦИЈУ	285
СПОЉНИ ФАКТОРИ	288
<i>Анѡируски блок</i>	288
<i>Руски ѡеолошйички ѡарѡнери</i>	302
<i>Осврѡи на срѡско-руско односе</i>	308
УНУТРАШЊИ ФАКТОРИ	319
<i>Унуѡрашња ѡолиѡика</i>	319
<i>Економија</i>	324
<i>Војно дело</i>	327
ЗАКЉУЧАК.....	334
НА ПУТУ ЗА АРМАГЕДОН	364
ЛИТЕРАТУРА.....	371
ПРИЛОЗИ	383
Биографски подаци о аутору.....	407

ПРЕДГОВОР

Проф. др Драјан Пејровић, научни савешњик

Имам посебну част да напишем предговор за ову изузетну књигу аутора Звездана Опачића, везано за сукоб на простору Украјине. То је само формално украјинско-руски сукоб, он има далеко шири значај. Наиме, САД, Британија и НАТО стоје иза читавог подухвата преврата у Кијеву 2014, након чега је конституисан модел Украјина-антиРусија. Управо је то и главни изазов пред рускојезичко и проруско становништво у Украјини, већинско на Југоистоку, а такође и за читав „Руски мир” (Руски свет), пре свега за Руску федерацију, као једног од гараната мировног споразума *Минск II*. Шири услов за сучељавање је заправо планетарни процес преласка светског поретка од монополарног ка мултиполарном, где је управо Русија један од носилаца мултиполаризма.

Још је Хантингтон средином деведесетих у свом чувеном делу *Сукоб цивилизација* у поглављу о Украјини навео да је она геополитички и цивилизацијски неповратно подељена земља, на већи део који је проруски, и онај западни који то није. Тако подељена Украјина је некако функционисала као начелно први пут у историји независна држава путем плурализма, где су се на власти наизменично смењивале „проруске” и „прозападне” власти, све до пуча фебруара 2014, када практично престаје да постоји у свом дотадашњем формату и балансу. И пре тога у два наврата отимана је на сумњив начин власт проруским странкама и политичарима (крајем 2004, тзв. „наранџаста револуција” и с

пролећа 2006. када је под сумњивим околностима од стране председника Јушченка распуштена тзв. друга Јануковичева влада). Међутим, овај трећи пут фебруара 2014. суверена власт председника Виктора Јануковича и премијера Азарова оборена је на улици и уз помоћ западних структура, те дотле често владајуће проруске странке „Партија региона” и „Компартија” забрањене. Од тада више ништа неће бити исто, па је дошло до познатих догађаја сецесија Крима и Донбаса, сукоба и напетости. Победа Зеленског над Порошенком 2019. на председничким изборима дала је наду у смиривање ситуације. Међутим, Зеленски након доласка Бајдена у Белу кућу наставља концепт политике Украјина-антиРусија, и на унутрашњем плану (нова црква, маргинализација руског језика и рускојезичког становништва), и на спољном плану (непоштовање *Минск II*), што је вероватно пресудно деловало на Москву да крене у оружани конфликт.

Сукоб у Украјини, који је почео фебруара 2022. године, можемо посматрати у ширем контексту. Светски поредак се захваљујући паралелним процесима, током низа година, креће ка мултиполарном. Управо украјински сукоб представља и сучељавање сила носилаца претходног монополарног светског поретка, на челу са САД и НАТО, које листом подржавају званични Кијев и Украјину. Русија поред тога што је сукобљена страна у Украјини, једна је од водећих светских сила носилаца мултиполарног света. Узроци и поводи украјинског сукоба су вишеструки, а најзначајнији у том правцу је фебруарски пуч 2014. године, након чега се покушава конституисати концепт Украјина-антиРусија. *Минск II* се подривао од почетка, највише од Кијева, а западне силе се нису показале као непристрасни медијатори. На унутрашњем плану у Украјини је на делу било обесправљивање рускојезичког становништва, увођење нове цркве и нартаји на ону миленијумску (УПЦ Московске патријаршије), те забране дотле често владајућих проруских

странака „Партије региона” и „Компартије”. Тај је процес само привремено био успорен доласком Зеленског на власт. Међутим, приближно од доласка на власт Бајдена у САД Зеленски поопштрава своју политику према рускојезичком становништву и проруској опозицији (ОПЖ странка и њен лидер Медвешчук, Партија Шарија), као и према Русији. Западни центри моћи су показали наклоност Кијеву, па су жмурили и на гажења људских права рускојезичког становништва. Прекид ватре у Донбасу кршен је и односио је хиљаде живота у периоду док је на снази био *Минск II*. Русија у фебруару 2022. прво признаје независност Доњецке и Луганске административне области, и то у пуном њиховом опсегу, а потом напада Украјину.

Чињеница је да је Русија напала једну суверену земљу 24. фебруара 2022, али указује на низ узрока у том правцу. Србија признаје територијални интегритет Украјине, као што се залаже и за све друге земље у свету. Колективни Запад је листом означио Русију као кривца, те јој увео санкције и на разноврстан начин помаже Украјину. Након више од две године сукоба, Русија је показала унутрашњу привредну, друштвену и политичку стабилност, а земље ван тзв. колективног Запада нису јој увеле санкције, а многе живо сарађују са њом. Украјина и поред интензивне западне помоћи све теже располаже са квалитетом трупа на линији раздвајања, а руска страна има надмоћ у ваздухопловству, артиљерији, морнарици и количинама муниције. У последњих пола године, и интензитет и континуитет западне помоћи полако опада. Појављују се и прве пукотине у спремности и интересима западних земаља да наставе интензивну и континуирану помоћ Украјинцима. Јасно је да су капацитети Украјине и Русије различити (уз чињеницу да је Украјина изнутра идентитетски подељена), те се стиче утисак да Москва избегава велике ратне операције и губитке, па иде на вишеструко исцрпљивање украјинске стране.

Током две године рата, може се констатовати жилавост украјинске стране, изузетно помогнуте од стране колективног Запада. Са друге стране, Русија је показала солидну имуност на санкције, стабилну и снажну привреду, политичку и друштвену стабилност, те прећутну подршку (или макар неутралност) остатка света, ван тзв. „колективног Запада”. Заправо не треба имати илузије, да је ово изолован сукоб, већ веома важно поље планетарног сучељавања носилаца (бившег ?!) монополарног светског поретка (САД и НАТО), и са друге стране носилаца наступајућег мултиполарног света. У ове две године, можемо видети и ширење НАТО-а у Скандинавији, али и значајно ширење БРИКС-а, те промене односа снага у Африци и другим просторима света. И на Западу постоје слабости „дубоке државе”, у виду незадовољства у многим земљама ЕУ пуког праћења политике Вашингтона према украјинском сукобу (увођења санкција Русији, и широкој помоћи Украјини), а да не говоримо о Трампу у САД, који заступа сасвим другу концепцију.

До јесени 2022. године, специјална руска војна операција наишла је на жесток отпор украјинских снага, који је снажно помагао колективни Запад. Русија се од тада на фронту прилагодила овом изазову, повећавајући војне ефикасности и користећи своје ресурсе, исцрпљујући активном одбраном украјинске снаге. До маја 2023. пробијена је и друга линија одбране Украјинаца у Донбасу (Соледар, па Бахмут), потом издржана амбициозна контраофанзива украјинске стране, која није дала посебног резултата. Од јесени активизацијом кризе на Блиском истоку, долази до све спорије испоруке војне и финансијске помоћи Украјини са Запада, посебно из САД. Све више у наставку трајања сукоба долазе до изражаја већи капацитети Русије, те посебно слабљење квалитета украјинских снага, јер попуне јединица немају махом тај ниво обуке и способности у односу на претходни састав. На тај начин протоком времена руска страна све више добија на

иницијативи и снази, што се од почетка 2024. све наглашеније осећа на фронту. Заузеће Авдејевке и иницијатива на осталим линијама фронта говори томе у прилог.

Смена начелника украјинске војске генерала Залужног са Сирским вероватно није најсрећније решење. Иако украјинска страна бомбардује и Југоисток (припојене области), и чак територију Руске федерације, руска страна је та која бомбардовањем унутрашњости Украјине изазива посебне штете функционисању украјинске војске и њене логистике.

Каква је ситуација на фронту сада? Поред све наизглед статичности фронта, приметна је преоћ руске стране последњих месеци, што се појачава из дана у дан. Са друге стране, највећи проблем за руске снаге су изузетно утврђене линије одбране Украјинаца, пре свега у Донбасу. Друга утврђена линија одбране пробијена је током 2023. године, заузимањем Соледара и потом Бахмута. Поред тога, заузећем утврђене Маринике, и посебно Авдејевке, Руси су умањили опасност бомбардовања Доњеца. Пад Авдејевке отворио је брешу у утврђеном систему украјинских снага, па се линија фронта помера ка Карловим језерима, са перспективом да се након заузећа, између осталог Бердичија, покуша прићи последњој утврђеној линији одбране у Донбасу са југа. Управо та последња трећа велика утврђена линија одбране у Донбасу је Константиновка – Друшковка – Краматорск – Славјанск, значајан бедем за руске снаге на путу ка степи и самом Дњепру у позадини. Да би се до ње пришло фронтално, треба прво заузети Часов Јар, у који се продрло последњих дана. Такође, последњи истурени остатак друге линије одбране у Донбасу, регија Северска, која је у полуокружењу, угрожава се са више страна, укључујући северни правац према Красном Лиману. Ако би Руси заузели Красни Лиман, пришли би Славјанску са севера и практично заокружили Северску избочину.

Ово је стање тзв. руске активне одбране, односно дефанзиве, где се налазе практично од јесени 2022. Уколико би

уследила дуго очекивана руска офанзива, то би могло да буде велики изазов украјинској страни.

У овом тренутку када је сукоб увелико премашио две и ушао у трећу годину, поставља се кључно питање како ће се он окончати. За Русију је најважније питање војна неутралност Украјине, дакле да постоје гаранције да неће ући у НАТО, и да на њеној територији неће бити размештено западно нуклеарно наоружање. У том правцу, није примарно питање територије, али како Кијев и НАТО нису показали спремност уважавања руских примарних интереса, сукоб се пооштрава. Поред тога украјинска власт заоштрава од почетка сукоба однос према свом руском и совјетском наслеђу – те додатно изграђује концепт Украјина-антиРусија. То се посебно односи на забрану деловања Украјинске православне цркве Московске патријаршије, увођењем црквених празника и календара декретом по западном (католичком) календару, прогону руског језика и топонима, изменом историје, и др. То не само да нема везе са поштовањем људских права и идентитета, већ индиректно иде на руку отцепљивању све већег дела становништва земље. Како је и БДП и животни стандард у Русији битно већи од онога у савременој Украјини, (чак параметри и пре почетка овог сукоба), то би такође могао бити мотив опредељивања популације у Украјини за Руску Федерацију. Украјина која преостане из овог сукоба, такође ће бити титулар враћања кредита западним силама. Уколико она остане без богатих области Југоистока, и чак без излаза на море, њена привредна и геополитичка снага неће бити значајна.

Наду за данашњу кијевску власт представља подршка са Запада, укључујући хипотезу о коришћењу макар дела заплењене руске имовине у Западним земљама.

Исход украјинског сукоба у целини тешко је предвидети, али је постало јасно да без директног ангажовања НАТО-а (што није вероватно), Русија добија сукоб. Русија на-

кон спроведених референдума сматра четири припојене области својом саставном територијом, и то у пуном опсегу (Доњецку, Луганску, Запорошку и Херсонску). При садашњем односу снага претпоставка је да ће даљи развој ситуације ићи у правцу руског заокруживања преосталих територија четири припојене области. Такође, уколико Кијев остане непопустљив, биће наставак сукоба, и реална могућност припајања и неких других области рускојезичког Југоистока (Харковска, Дњепропетровска, Николајевска и Одеска). У преосталом делу Украјине који контролише Кијев, драстично се смањио број становника, привредна активност је изразито смањена. Очекује се даља вишестрана помоћ са Запада, али је реално да она буде нешто нижа него до сада. За Русију је најважније да Украјина буде ван НАТО-а, на шта за сада не могу да пристану САД. Такође западне земље доста полажу на то да ће учествовати у обнови Украјине и да она треба да им враћа кредите. Пукотине у том правцу могу бити скривени интереси њених западних суседа (Мађарске, Пољске, Румуније, па и Словачке) по питању мањина и неких историјских права. Проширење НАТО-а на Финску и Шведску, те хомогенизација Запада против Русије су такође стварност. Међутим, проширио се и БРИКС. Опасност да ће се сукоб заоштрити у регији, није још сасвим одагната (Пољска, Белорусија, Литванија и др). Слабе тачке Колективног Запада да настави неспутану помоћ Украјини све су веће, незадовољство у западноевропским силама, последицама овакве политике која се директно одражава на стандард њихових популација, те посебно Трамп и могућност да он дође на власт на председничким изборима у новембру у Америци. Избори у САД су значајан изазов и за украјинску кризу, сматра се да би победа Трампа повећала шансе за компромис. Такође, геоекономска повезаност тзв. „Старе Европе” (Француске, Немачке, Италије) са Русијом, где ове земље трпе због прекида те сарадње, шанса је да се

потенцијално умекша њихов однос према Москви у перспективи.

Чини се да са друге стране Русија нема тако слабих тачака на унутрашњем, па и на спољном плану. Опасност да се сукоб прошири уласком НАТО-а је мала, јер би то угрозило светски мир, иако остаје хипотетичка могућност да то уради нека од суседних чланица Алијансе, ван тачке 5. Тој опцији проширивања сукоба најближа је Пољска, и то у односу на Белорусију. Међутим, као хипотетичка могућност постоји и опција да неке од западних суседа Украјине искористе ову кризу за реализацију својих територијалних аспирација. То се односи начелно управо и на оне земље које помажу Украјини у њеној борби против Русије. Пре свега за Пољску, а потом за Румунију, Мађарску, па чак и Словачку.

Епилог разрешења украјинске кризе одразиће се на светски поредак јер ће вероватни успех Русије убрзати развој мултиполаризма, (и обрнуто њен потенцијални неуспех га успорити). То су све велике непознанице. Са друге стране, једно је сигурно, после овог сукоба тешко је замислити не само Украјину у оном уређењу и опредељењу пре сукоба, а паралелно и свет се мења, и чини нам се неповратно иде ка мултиполаризму.

Када је у питању српски народ, он је био велика жртва тзв. монополарног светског поретка оличеног у САД и НАТО. САД и Британија нису много марили што смо у оба светска рата били на истој победничкој страни. Они су се носили пре свега примарно својим геополитичким разлозима, где је Русија и даље сматрана једним од главних планетарних ривала, чак и када је била ослабљена и на сваки начин попуштала, нарочито у периоду Јељцина. Очигледно да је у тим западним центрима моћи присутна геополитичка поставка да је српски народ елементима дугог трајања близак Русима (православни Словени и историјски савезници, нарочито у вишевековном процесу решавања Источног питања).

Постепени прелазак светског поретка ка мултиполарном није у супротностима са интересима српског народа, напротив. Са једне стране је за дубоко жаљење што је дошло до кризе и на крају оружаног сукоба на простору Украјине, који односи велики број живота. Јасно је да је до сукоба највише довео, уз западну помоћ, покушај трансформација Украјине од државе различитих идентитета ка концепту Украјина-антиРусија.

Аутор Звездан Опачић својим образовањем, професионалним деловањем и стварањем претходно достигао је могућности за једну овакву свеобухватну геополитичку и геостратешку студију о украјинском сукобу. Завршио је Војну гимназију у Загребу, Војну академију Копнене војске у Београду и Задру, Командно-штабну академију „М. В. Фрунзе” у Москви и Генералштабно усавршавање у Београду. Између осталог вршио је и функцију начелника Главне управе за аналитику Војнообавештајне агенције Министарства одбране Републике Србије. Аутор је више објављених стручних радова из области безбедности и војних питања. У овој значајној књизи обрадио је међународни амбијент постепеног преласка монополарног светског поретка ка мултиполарном, у чијем амбијенту можемо посматрати и сукоб у Украјини. Посебан значај у раду обухвата други део књиге, где се даје анализа војних операција у сукобу од фебруара 2022. до данашњих дана, са предвиђањима даљих оквира и процеса. Значајан је и међународни амбијент у оквиру кога се одвија овај сукоб. Отуда се ради о озбиљној мултидисциплинарној студији која ће остати важан стручни допринос разматрању ширих геополитичких процеса у свету, где је сукоб у Украјини, вероватно најважнији војни конфликт од Другог светског рата на тлу Европе. Аутор на крају разматра могуће сценарије даљег развоја сукоба у Украјини. Замрзнути сукоб по „корејском моделу” је могућ, али он не одговара толико Русији. Постоје и други сценарији, укључујући и

потенцијално ширење сукоба. Аутор с правом наводи да „руским патриотским круговима највише одговара сценарио капитулације кијевског режима и пристанка на неутралан статус”. Он оставља могућност подваријанте поделе територије Украјине, где би се укључиле и већ споменуте овде суседне земље (поред Русије, и могуће Белорусије, Пољска, Мађарска, Румунија, па хипотетички чак и Словачка). У оквиру овог питања дотиче се и питања Придњестровља и Гагаузије у односу на Молдавију.

Пуковник Опачић указује да проток времена даје шансу и за индиректно укључивање западних земаља у сукоб. Он указује и на неизвесне компоненте везано за окончавање сукоба, почевши од тога да је неизвестан даљи мобилизациони капацитет Украјине. Може се претпоставити да Русији одговара окончавање сукоба у средњем року до две године. Аутор указује на могућност нових мобилизација, те да ће се кључни догађаји на фронту везано за сукоб реализовати у 2024. и најкасније током 2025. године. Наравно, треба узети у обзир све релативности покушаја предвиђања окончавања овог сукоба. Аутор у том правцу предвиђа да ће независно од тога конфронтација између САД и Русије опстати макар у неком виду, чак и након окончавања сукоба у Украјини. Стога упозорава на хипотетичку опцију ширег сукоба у једном тренутку који би био прави Армагедон за људску цивилизацију. У нади да до тога неће доћи, и да ће снаге за постизање споразума и опстанак светског мира ипак превагнути, препоручујемо ову студију аутора Звездана Опачића за стручну и широку јавност.

Београд, 1. мај 2024.